David Srakar, Martin Lisec, Polonca Teršek, Ajda Zvonar

LOGOTERAPIJA KOT ZNANSTVENO UTEMELJENA PSIHOTERAPEVTSKA MODALITETA[1]

1. DEL: POVZETEK

TEORETIČNI OKVIR

Logoterapijo (*logos* - smisel; logoterapija = zdravljenje z odkrivanjem življenjskega smisla) je razvil nevropsihiater dr. Viktor E. Frankl (1905 - 1997) in temelji na eksistencialni psihologiji in klinični psihiatriji. Gre za tretjo dunajsko psihoterapevtsko šolo (prva je psihoanaliza Sigmunda Freuda, druga je individualna psihologija Alfreda Adlerja), ki ima dolgo tradicijo strokovnega razvoja, formalnega izobraževanja terapevtov in mednarodne strokovne skupnosti.

Logoterapija je znanstveno utemeljen humanistični psihoterapevtski pristop, ki združuje filozofske, antropološke, psihološke in empirične temelje ter pomembno prispeva k sodobni psihoterapevtski praksi – zlasti v kontekstu eksistencialnih vprašanj in iskanja življenjskega smisla. Njena pomembnost se izraža še posebej v času, ko posamezniki vse pogosteje izgubljajo razumevanje smisla lastnega bivanja in notranje usmerjenosti.

Frankl razširi etiologijo človekovega trpljenja, saj poleg somatogenih in psihogenih etioloških slik prepozna tudi noogene vzroke človekovega trpljenja, ki se zrcalijo v zmanjšanem doživljanju smiselnosti bivanja. To opažanje so njegovi sodelavci in učenci nadalje poglobili ter empirično utemeljili z oblikovanjem standardiziranih merskih pripomočkov za merjenje doživljanja smiselnosti:

- Logo Test (Lukas 1971, 1986),
- Purpose-in-Life Test (PIL; Crumbaugh and Maholick 1964),
- Life-Purpose Questionnaire (LPQ; Hablas and Hutzell 1982),
- Seeking-of-Noetic Goals Test (SONG; Crumbaugh 1977),
- Meaning-in-Suffering Test (MIST; Starck 1983, 1985).

Frankl podobo človeka predstavi skozi pojem "dimenzionalne ontologije", kjer oriše človeka kot nedeljivo celoto treh razsežnosti: biološke, psihološke in noetične (duhovne). Dr. Jože Ramovš jih dopolni in razširi še s tremi: sožitno, razvojno in bivanjsko. Omenjena

[1] Delovno gradivo opredeljuje logoterapijo kot pristop, ki je podprt z znanstvenimi dokazi ozi temelji na z dokazi podprti praksi (ang.: *evidence-based treatment)*.Na podlagi tega dokumenta je Ministrstvo za zdravje dne 23. 4. 2026 z uredbo določilo logoterapijo kot dovoljen pristop v Republiki Sloveniji. Avtorji dokumenta: David Srakar, Martin Lisec, Polonca Teršek, Ajda Zvonar.

šestrazsežnostna podoba človeka (celostna antropohigiena) predstavlja edinstveni slovenski znanstveni prispevek k teoretičnemu in uporabnemu razvoju logoterapije.

Logoterapija temelji na treh osnovnih načelih:
- človek ima svobodno voljo,
- temeljna in specifično človeška potreba je volja do smisla,
- človekovo življenje in celotna stvarnost sta smiselni sistem.

Človekova "volja do smisla" je izvorno človeška značilnost, prirojena vsakemu človeku, ki se izraža kot želja, da bi svoje življenje imeli za smiselno. Kot taka je osnovna notranja privlačnostna motivacija v človekovi duhovni razsežnosti. Dr. Elisabeth Lukas poudarja, da na vprašanje o smislu določenega življenjskega obdobja, npr. starosti, ne moremo odgovoriti brez premisleka o smiselnih perspektivah celotnega življenja od začetka do konca, nastajanja in minevanja.

Smisel življenja odkrivamo na tri načine, in sicer z udejanjanjem:
- ustvarjalnih vrednot,
- doživljajskih vrednot,
- vrednot stališča.

STROKOVNA ZDRUŽENJA IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

- **Mednarodna krovna organizacija**: Association of Logotherapy and Existential Analysis (članska sekcija na Viktor Frankl Institute), Prinz Eugen-Strasse 18/12, A 1040 Vienna, Avstrija: https://viktorfrankl.org/institute_agendaE.html. Viktor Frankl Institute Vienna ohranja standarde prakse in je mednarodno priznan center za logoterapijo. International Association of Logotherapy and Existential Analysis (IALE) vzdržuje standarde prakse in certificiranja.

- **Strokovno združenje v Republiki Sloveniji**: Slovensko društvo za logoterapijo – Logos, Ameriška ulica 3, 1000 Ljubljana, www.drustvo-logos.si.

- **Nosilci izobraževanja v Republiki Sloveniji**:
  - (1992-2010): Inštitut Antona Trstenjaka, Resljeva cesta 11, 1000 Ljubljana,
  - (2010-2025): Zavod Žički Tabor za duhovno rast, Šolska ulica 3, 3215 Loče,
  - (2020-2023): Akademija Ko-dam d.o.o., Gajeva ulica 18, 1235 Radomlje,
  - (2023-danes): Inštitut za logoterapijo, Resljeva cesta 11, 1000 Ljubljana, www.logoterapija.si.

Izpostavljamo nekaj poudarkov statusa logoterapije v svetu:
- priznana kot oblika eksistencialne terapije s strani Evropske zveze za psihoterapijo (EAP;https://www.europsyche.org/About/Modality-Representations/Psychotherapeutic-Approaches/Logotherapy),
- logoterapija je vključena v učne načrte na številnih univerzah po svetu, vključno z Univerzo na Dunaju (https://www.postgraduatecenter.at/en/programs/health-natural-sciences/psychotherapy/advanced-study-in-psychotherapy-existential-analysis-and-logotherapy/),

- uradno je priznana kot psihoterapevtski pristop v Avstriji in Nemčiji, kjer stroške logoterapevtskih obravnav povrnejo zavarovalnice
- Ameriško psihološko združenje (APA) priznava Franklovo delo kot pomemben prispevek k humanistični psihologiji.

STANDARDIZACIJA PSIHOTERAPEVTSKE OBRAVNAVE

Arhiv Inštituta Viktor Frankl vsebuje več kot 1700 bibliografskih enot empiričnih in teoretičnih znanstvenih raziskav logoterapije v različnih jezikih (https://viktorfrankl.org/php/bibE_books.php). The International Forum for Logotherapy je ena izmed strokovnih revij, posvečena raziskavam in praksi v logoterapiji (https://vfia.org/ifl-journals/).

Logoterapija z uporabo razpoznavnih specifično terapevtskih metod zasleduje specifične, empirično ovrednotene terapevtske cilje. Študije kažejo, da **logoterapija izpolnjuje sodobna merila za znanstveno utemeljen psihoterapevtski pristop**, saj ima utemeljeno koherentno teorijo spremembe, empirično potrjene temeljne pojme, pozitivne učinke, dokazane v sistematičnih pregledih in kontroliranih raziskavah, ter vse večjo vključenost v osrednji tok raziskav na področju na dokazih temelječe psihoterapije.

Frankl je razvil tri specifične psihoterapevtske metode logoterapije:
- nasprotna namera (paradoksna intenca),
- namerna nepozornost (derefleksija),
- sprememba stališča (sokratski dialog).

Logoterapija se izvaja v psihoterapevtski praksi v bolnišnicah, ambulantah in psiholoških centrih po svetu. Klinična pomembnost logoterapije se nanaša na dejansko korist za sogovornika v terapevtskem procesu, kar med drugim vključuje: zmanjšanje simptomov (depresija, anksioznost, posttravmatske reakcije); povečanje funkcionalnosti (odnosi, delo, notranja motivacija); izboljšanje doživljanja smisla in eksistencialne orientacije.

Logoterapija se izkaže kot posebej pomembna med drugim na naslednjih kliničnih področjih: onkologija - pomoč pri soočanju z boleznijo in umrljivostjo; žalovanje - sprejemanje izgube in iskanje novega smisla; izgorelost - ponovno odkrivanje vrednot in smisla lastnega bivanja ter notranje usmerjenosti; vsa življenjska obdobja, od adolescence do starosti - podpora pri iskanju identitete in življenjskega smisla.

V kontekstu klinične pomembnosti, primerov dobrih praks in merjenja učinkovitosti logoterapevtskih obravnav je v slovenskem jeziku na voljo praktično vsa strokovna literatura klasikov logoterapije, dr. Viktorja Frankla in dr. Elisabeth Lukas, veliko pa je tudi logoterapevtskih del slovenskih avtorjev, zlasti dr. Jožeta Ramovša in dr. Sebastjana Kristoviča. Celovit seznam logoterapevtske literature v slovenščini najdemo na tej povezavi: https://www.logoterapija.si/literatura.

KULTURNA OBČUTLJIVOST

Logoterapevtska skupnost znanstveno poglablja in razvija uporabnost k smislu usmerjene psihoterapije v različnih svetovnih in regijskih kulturnih okoljih. Mednarodna zveza za logoterapijo in eksistencialno analizo Viktor Frankl Institute beleži navzočnost logoterapevtskih izobraževalnih, raziskovalnih in psihoterapevtskih zavodov v 51 državah (https://viktorfrankl.org/institutes_wwE.html#arg). Tovrstna kulturna pestrost in raznolikost logoterapevtske skupnosti zrcali antropološko prilagodljivost teoretičnega okvirja logoterapije in krepi prepoznanje, da je logoterapija pri obravnavi različnih kulturno-pogojenih fenomenoloških slik duševnih motenj in človekovega trpljenja ena izmed pomembnih in smiselnih pristopov psihoterapevtske obravnave.

2. DEL: PODROBNEJŠA PREDSTAVITEV

Človek si nenehno zastavlja vprašanja o sebi, svojem življenju, svojem bivanju, svojih odločitvah, o smislu vsega, kar počne in za kar se odloča. Tega se je globoko zavedal tudi dunajski nevropsihiater dr. Viktor E. Frankl (1905 - 1997), ki je na podlagi soočenja s filozofskimi in antropološkimi tokovi iz začetka in prve polovice 20. stoletja ugotovil, da je vprašanje smisla ključno – na njem stoji in pade človekova eksistenca. Življenje mu je omogočilo, da je svoja teoretična razmišljanja na krut in tragičen način preizkusil tudi v svojem življenju. Oboje skupaj, tako znanstven pristop kot njegovo lastno izkustvo (ter izkustvo tolikih drugih sotrpinov v nacističnih koncentracijskih taboriščih II. svetovne vojne), sta botrovala k razvoju edinstvenega pristopa v psihoterapevtski obravnavi človeka.

Logoterapija (*logos* - smisel; logoterapija = zdravljenje z odkrivanjem življenjskega smisla) je način obravnave človeka, ki temelji na vprašanjih o pomenu in smislu človekovega življenja. Vprašanje o smislu človekove eksistence se sredi aktualnih kulturnih in socialnih razmer, ki jih zaznamujejo človekova osamljenost, praznina, beg v iracionalnost (v obliki drog, alkohola, nasilja in okultizma), zastavlja z vso resnostjo. V tem se kot tretja dunajska šola psihoterapije pomembno razlikuje od motivacijskih teoretičnih okvirjev prvih dveh šol, tj. psihoanalize Sigmunda Freuda (teorija gonov) in individualne psihologije Alfreda Adlerja (teorija volje po moči), saj v ospredje obravnave postavlja prvenstveno motivacijsko silo človekovega iskanja smisla.

1. Teoretska podlaga psihoterapevtskega pristopa, ki zajema široko in mednarodno publicirano literaturo

Logoterapija je znanstveno utemeljen psihoterapevtski pristop, ki združuje filozofske, antropološke, psihološke in empirične temelje ter pomembno prispeva k sodobni psihoterapevtski praksi – zlasti v kontekstu eksistencialnih vprašanj in iskanja življenjskega smisla. Njena pomembnost se izraža še posebej v času, ko posamezniki vse pogosteje iščejo globlje razumevanje smisla lastnega bivanja in notranje usmerjenosti. Znanstvena utemeljitev logoterapije izhaja iz več področij:

- **Antropološka in psihološko-noetična teorija**: Logoterapija temelji na spoznanjih iz eksistencialno - fenomenoloških filozofskih tradicij, antropologije, antropohigiene, eksistencialne, humanistične in pozitivne psihologije ter kognitivne znanosti. Franklova trditev, da je volja do smisla temeljna človekova potreba, je v globokem notranjem skladu s sodobnimi raziskavami o pomenu osebnih vrednot, ciljev in notranjega smisla za duševno zdravje.
- **Empirični dokazi**: Logoterapija z uporabo razpoznavnih terapevtskih metod (npr. derefleksija, paradoksna intenca, sokratski dialog) zasleduje specifične, empirično ovrednotene terapevtske cilje. Raziskave so pri klientih dokazale znatno izboljšanje v občutku smisla življenja, krepitvi življenjskega zadovoljstva ter zmanjšanju simptomov duševnih motenj. Številne raziskave potrjujejo učinkovitost logoterapije:
    - pri zdravljenju depresije, tesnobe, izgorelosti, psihosomatskih motenj posttravmatske stresne motnje,
    - pri premoščanju eksistencialne krize, občutkov praznine in brezsmiselnosti,
    - soočanju s kroničnimi boleznimi, invalidnostjo, paliativno oskrbo,
    - preventivi samomorilnosti (brez normalizacije samopoškodovalnega vedenja).
- **Medicinsko-klinična uporaba**: Logoterapija se izvaja v psihoterapevtski praksi v bolnišnicah, ambulantah in psiholoških centrih po svetu. Frankl sam je poudarjal, da logoterapija ne nasprotuje medicinski znanosti, temveč jo s celostnim (neredukcionističnim) pogledom na človeka dopolnjuje z noetično (duhovno) razsežnostjo. Po Franklu je naloga logoterapije predvsem rehumanizacija medicine, pa tudi drugih ključnih področij človekovega bivanja in delovanja: vzgoje, sožitja, razvoja. V tej luči logoterapevtska obravnava udejanja sodobne standarde poklicnih etičnih smernic na področjih njene uporabe, saj pri obravnavi človekovega trpljenja:
    - spoštuje njegovo dostojanstvo, avtonomijo in odgovornost,
    - ne ideologizira, ne vsiljuje vrednot, temveč posamezniku pomaga odkriti lastni smisel,
    - upošteva načelo kulturne raznolikosti in vključenosti ter je primerna za delo z osebami različnih svetovnih nazorov.

V slovenskem jeziku je na voljo praktično vsa **strokovna literatura klasikov logoterapije**, dr. Viktorja Frankla in dr. Elisabeth Lukas, veliko pa je tudi logoterapevtskih del slovenskih avtorjev, zlasti dr. Jožeta Ramovša in dr. Sebastjana Kristoviča (celoten seznam literature je objavljen tukaj: https://www.logoterapija.si/literatura). Izpostavljamo le nekaj temeljnih klasičnih del:

- Frankl Viktor Emil (1983). Psiholog v taborišču smrti. Celje: Mohorjeva družba (»Psiholog doživi taborišče smrti« in drama »Časovno vzporedje v Birkenwaldu«).
- Frankl Viktor Emil (1992, 1993, 2013, 2016 in 2021). Kljub vsemu rečem življenju DA. Celje: Mohorjeva družba (»Psiholog doživi taborišče smrti« in »Temeljna načela logoterapije«).
- Frankl Viktor Emil (1994, 2014 in 2021). Volja do smisla. Celje: Mohorjeva družba.
- Frankl Viktor Emil (1994, 2015 in 2022). Zdravnik in duša. Celje: Mohorjeva družba.
- Frankl Viktor Emil (1994). Ljubezen in spolnost. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka (videokaseta).

- Frankl Viktor Emil (1994). Ljubezen in spolnost. V: Ramovš J. (ured.). Družina. Zbornik predavanj in razprav na osrednjih strokovnih prireditvah v Sloveniji v letu družine v Cankarjevem domu v Ljubljani, 25. in 26. oktober 1994, str. 21-28 (tudi videokaseta).
- Frankl Viktor Emil (2005). Človek pred vprašanjem o smislu. Ljubljana: Pasadena.
- Frankl Viktor Emil (2010 in 2014). Biti človek pomeni najti smisel. Ljubljana: Novi svet.
- Frankl Viktor Emil (2016). Preslišani krik po smislu. Psihoterapija in humanizem. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Frankl Viktor Emil (2020 in 2021). Človekovo iskanje najvišjega smisla. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Frankl Viktor Emil, Lapide Pinchas (2025). Iskanje Boga in vprašanje smisla. Pogovor. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Frankl Viktor E., Trstenjak Anton, Ramovš Jože (1993). Gora in človek. Celje: Mohorjeva družba.
- Lukas Elisabeth (1993). Družina in smisel. Celje: Mohorjeva družba.
- Lukas Elisabeth (2001). Tudi tvoje trpljenje ima smisel. Celje: Mohor-jeva družba.
- Lukas Elisabeth (2002). Vse se uglasi in izpolni. Vprašanja o smislu, ki si jih zastavljamo na starost. Celje. Mohorjeva družba; razširjena izdaja 2017.
- Lukas Elisabeth (2017). Osnove logoterapije. Človeška podoba in metode. Celje: Celjska Mohor-jeva družba.
- Lukas Elisabeth in Wurzel Reinhardt (2018). Od strahu do notranjega miru. Ljubljana: Novi svet.
- Lukas Elisabeth in Wurzel Reinhardt (2021). Pandemija in duševnost. Poti do krepitve duševne odpornosti. Ljubljana: Novi svet in Inštitut Antona Trstenjaka.
- Lukas Elisabeth (2021). Stori prvi korak. Reševanje sporov, ustvarjanje miru. Celje: Celjska Mohor-jeva družba.
- Lukas Elisabeth (1995). Ljubezen in izgube. V: Jože Ramovš (ured.). Družina. Zbornik predavanj in razprav na osrednjih strokovnih prireditvah v Sloveniji v letu družine v Cankarjevem domu v Ljubljani, 25. in 26. oktober 1994, str. 29-42.

Sodobni raziskovalci, kot so dr. Elisabeth Lukas, dr. Alexander Batthyány in dr. Jože Ramovš, aktivno prispevajo in še naprej razvijajo ter raziskujejo in empirično validirajo logoterapevtske koncepte. Mednarodni inštitut Viktor Frankl na Dunaju služi kot osrednja raziskovalna in izobraževalna ustanova, ki promovira akademske standarde ter spodbuja interdisciplinarni dialog. Arhiv Inštituta Viktor Frankl vsebuje več kot 1700 bibliografskih enot empiričnih in teoretičnih znanstvenih raziskav logoterapije v različnih jezikih (https://viktorfrankl.org/php/bibE_books.php). Raziskave s področja logoterapije, eksistencialne analize in k smislu usmerjene psihoterapije (ang. *meaning-centered psychotherapy*) so redno objavljene v:

- recenziranih znanstvenih revijah s področja klinične psihologije, psihoterapije, psihiatrije, onkologije in paliativne medicine,
- mednarodnih interdisciplinarnih revijah, ki se osredotočajo na psihološko blagostanje, kakovost življenja in preventivo duševnega zdravja.

Izpostavljamo 10 najbolj citiranih in vplivnih znanstvenih člankov iz **recenziranih znanstvenih revij,** povezanih z logoterapijo oziroma k smislu usmerjenih psihoterapevtskih pristopov (vključno s teorijo logoterapije, kliničnimi aplikacijami in empiričnimi raziskavami):

1. Schulenberg, S. E., Hutzell, R. R., Nassif, C., & Rogina, J. M. (2008). *Logotherapy for clinical practice. Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training, 45*(4), 447–463.
   – Celovit pregled konceptov, tehnik in kliničnih aplikacij logoterapije; pogosto citiran kot temeljno referenčno delo v sodobni literaturi o logoterapiji. PubMeD
2. Crumbaugh, J. C. & Maholick, L. T. (1964). *An experimental study in existentialism: The psychometric approach to Frankl's concept of noogenic neurosis.* Journal of Clinical Psychology, 20, 200–207.
   – Klasično empirično delo, ki preučuje Franklove koncepte in uvaja kvantitativno ocenjevanje logoterapevtskih konceptov. PubMed
3. Breitbart, W., et al. (2010). *Meaning-centered group psychotherapy for patients with advanced cancer: a pilot randomized controlled trial.* Psycho-Oncology, 19(1), 21–28.
   – Gre za pilotno randomizirano kontrolirano raziskavo, katere glavni namen je bil preveriti izvedljivost, sprejemljivost in začetno učinkovitost skupinske psihoterapije, usmerjene v smisel, pri bolnikih z napredovalim rakom. Psycho-Oncology
4. Breitbart,W. et al. (2015). *Meaning-Centered Group Psychotherapy: An Effective Intervention for Improving Psychological Well-Being in Patients With Advanced Cancer. J Clin Oncol 33*, 749-754.
   – Gre za veliko, metodološko močnejšo randomizirano kontrolirano raziskavo - članek iz leta 2010 uvaja in preliminarno preverja pristop, članek iz leta 2015 pa ga z večjim vzorcem in strožjo metodologijo dokončno potrjuje kot učinkovito psihoterapevtsko intervencijo. Journal of Clinical Oncology
5. Breitbart, W., et al. (2012). *Pilot randomized controlled trial of individual meaning-centered psychotherapy for patients with advanced cancer.* Journal of Clinical Oncology, 30(12), 1304–1309.
   – Pilotna randomizirana kontrolirana raziskava individualne psihoterapije, usmerjene v smisel, pri bolnikih z napredovalim rakom. Journal of Clinical Oncology
6. Murray J. Dyck (1987). *Assessing logotherapeutic constructs: Conceptual and psychometric status of the purpose in life and seeking of noetic goals test.* Clinical Psychology Review, 7 (4), 439-447.
   – Metodološko pomemben pregledni članek, ki kritično analizira konceptualno jasnost in psihometrično ustreznost merjenja smisla v življenju ter iskanja noetičnih ciljev v okviru logoterapevtske teorije. Elsevier
7. Robatmili, S., Sohrabi, F., Shahrak, M.A. et al. (2015). *The Effect of Group Logotherapy on Meaning in Life and Depression Levels of Iranian Students. Int J Adv Counselling 37*, 54–62.
   – Empirična raziskava, ki kaže, da skupinska logoterapija statistično značilno povečuje zaznani smisel v življenju in zmanjšuje raven depresivnosti pri študentski populaciji. Springer
8. Joshi, C., Marszalek, J. M., Berkel, L. A., & Hinshaw, A. B. (2013). *An Empirical Investigation of Viktor Frankl's Logotherapeutic Model. Journal of Humanistic Psychology*, *54*(2), 227-253.
   – Študija s strukturnim enačbenim modeliranjem na veliki študentski populaciji empirično preizkuša in v veliki meri potrjuje Franklov logoterapevtski model odnosov

med iskanjem in prisotnostjo smisla, eksistencialno praznino, frustracijo in noogeno nevrozo ter razpravlja o njegovih kliničnih implikacijah. SAGE Journals

9. Shaygan, M. et al. (2023). *The effect of mobile-based logotherapy on depression and suicidal ideation, and hopelessness in patients with major depressive disorder: a mixed-methods study. Sci Rep* 13, 15828.
   – Logoterapija, izvedena tudi v mobilni obliki in v kombinaciji z zdravljenjem z zdravili, se izkazuje kot učinkovita in dostopna metoda za zmanjševanje depresije, brezupa in samomorilnih misli pri bolnikih z veliko depresivno motnjo. Nature
10. Aiello-Puchol, A., García-Alandete, J. (2025). *A systematic review on the effects of logotherapy and meaning-centered therapy on psychological and existential symptoms in women with breast and gynecological cancer. Support Care Cancer* 33, 465.
    – Sistematični pregled literature ugotavlja, da logoterapija in na smislu temelječe psihoterapevtske intervencije pri ženskah z rakom dojk in ginekološkim rakom pomembno zmanjšujejo depresijo in anksioznost ter izboljšujejo kakovost življenja in eksistencialno dobrobit. *Springer Scientific Review*

Študije kažejo, da **logoterapija izpolnjuje sodobna merila za znanstveno utemeljen psihoterapevtski pristop**, saj ima utemeljeno koherentno teorijo spremembe, empirično potrjene temeljne pojme, pozitivne učinke, dokazane v sistematičnih pregledih in kontroliranih raziskavah, ter vse večjo vključenost v raziskave na področju na dokazih temelječe psihoterapije.

Navajamo še razširjen seznam raziskav, ki utemeljujejo znanstveno vrednost logoterapije:

- Batthyany, A. (2011). Over thirty-five years later: Research in logotherapy since 1975. V V. Frankl (ur.), *Man's search for ultimate meaning* (pp. 169–188). London: Rider.
- Batthyány, A. (2017). Logotherapy and Existential Analysis: Proceedings of the Viktor Frankl Institute Vienna, Volume 1. Springer.
- Batthyany, A., & Guttmann, D. (2005). *Empirical research in logotherapy and meaning-oriented psychotherapy*. Phoenix: Zeig, Tucker & Theisen.
- Delavari H., Nasirian M., Baezegar B. K. (2014). Logotherapy effect on anxiety and depression in mothers of children with cancer. *Iran J Ped Hematol Oncol*. 4(2):42-48.
- Dezutter, J., Casalin, S., Wachholtz, A., Luyckx, K., Hekking, J., & Vandewiele, W. (2013). Meaning in life: An important factor for the psychological well-being of chronically ill patients? *Rehabilitation Psychology*, 58(4), 334-341.
- Frankl, V. E. (1992). The Will to Meaning: Foundations and Applications of Logotherapy. Meridian.
- Frankl, V. E. (2020 in 2021). Človekovo iskanje najvišjega smisla. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Kwee, J. & Längle, A. (2019). Challenges and New Developments in Logotherapy and Existential Analysis, v E. van Deurzen (ur.): *The Wiley World Handbook of Existential Therapy*, Hoboken, NJ: Wiley & Sons, pp. 381–403.
- Leung, M. M. (2009). The effectiveness of logotherapy in reducing anxiety in patients with terminal cancer. Palliative and Supportive Care, 7(3), 345–351.
- Lukas, E. (2000). Logotherapy: Meaning-Centered Psychotherapy. Liberty Press.

- McLafferty, Jr., C.L., Levinson, J. (ur.). 2024.: Logotherapy and existential analysis: proceedings of the Viktor Frankl Institute Vienna (vol 2.), Cham: Springer, doi: https://doi.org/10.1007/978-3-031-48922-8.
- Ramovš, Jože, Ramovš, Ana in Svetelšek, Ajda (2019). *Informal Carers Training: In-group Social Learning as an Effective Method for Quality Care Empowerment*. V: *Frontiers in Sociology,* 4:63. doi: 10.3389/fsoc.2019.00063
- Ramovš, Jože, ured. (2013). *Staranje v Sloveniji. Raziskava o potrebah, zmožnostih in stališčih nad 50 let starih prebivalcev Slovenije*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka, 2013.
- Rogina, J. M. (2002). Logotherapeutic mastery of generalized anxiety disorder. *International Forum for Logotherapy, 25*(1), 60–67.
- Schulenberg, S. E., Hutzell, R. R., Nassif, C., & Rogina, J. M. (2008). Logotherapy for clinical practice. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 45(4), 447–463.
- Smkhani A. H., Bayrampour, O., Faroughi P. (2021). Comparison of the Effectiveness of Logotherapy and Treatment Based On Acceptance & Commitment on the Death Anxiety, Resilience & Hopelessness of Women with Multiple Sclerosis. *Medical Science Journal of Islamic Azad University, Tehran Medical Branch*; 31(1): 97-106.
- Southwick, S.M., Lowthert, B.T., Graber, A.V. (2016). Relevance and Application of Logotherapy to Enhance Resilience to Stress and Trauma. V: Batthyány, A. (ur.) *Logotherapy and Existential Analysis. Logotherapy and Existential Analysis: Proceedings of the Viktor Frankl Institute Vienna*, vol 1. Springer, Cham. Relevance and Application of Logotherapy to Enhance Resilience to Stress and Trauma | Springer Nature Link
- Steger, M. F. (2009). Meaning in life. In S. J. Lopez (ur.), The Encyclopedia of Positive Psychology. Wiley-Blackwell.
- Thir, M., Batthyány, A. (2016). The State of Empirical Research on Logotherapy and Existential Analysis. V: Batthyány, A. (ur.) *Logotherapy and Existential Analysis. Logotherapy and Existential Analysis: Proceedings of the Viktor Frankl Institute Vienn*a, vol 1. Springer, Cham.
- Volkert, J., Schulz, H., Brütt, A. L., & Andreas, S. (2014). Meaning in life: Relationship to clinical diagnosis and psychotherapy outcome. *Journal of Clinical Psychology*, 70 (6), 528–535.
- Vos, J., Craig, M., & Cooper, M. (2015). Existential therapies: A meta-analysis of their effects on psychological outcomes. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 83(1), 115-128.

2. Psihoterapevtski pristop ima mednarodno strokovno združenje oziroma organizacijo, ki na mednarodni ravni skrbi za strokovnost in strokovni razvoj psihoterapevtskega pristopa

MEDNARODNI STROKOVNI RAZVOJ

Logoterapija je zastopana v številnih državah in je vključena v akademske programe, klinično prakso ter raziskovalno delo.

- **Mednarodna krovna organizacija**: Association of Logotherapy and Existential Analysis (članska sekcija na Viktor Frankl Institute), Prinz Eugen-Strasse 18/12, A 1040 Vienna, Avstrija: https://viktorfrankl.org/institute_agendaE.html.

Različne univerze po svetu nudijo možnost akademskega študija logoterapije. Primeroma jih nekaj naštevamo:

- **doktorski programi**
  - Mednarodna akademija za filozofijo, Liechtenstein: Ponuja prvi državno akreditirani doktorski program iz logoterapije v okviru Viktor Frankl Chair of Philosophy and Psychology. plus.ac.at+3viktorfrankl.org+3Viktor Frankl Institute of Ireland+3
  - Graduate Theological Foundation, ZDA: omogoča doktorski študij (Psy.D. ali Ph.D.) iz pastoralne logoterapije z možnostjo študija na daljavo. Graduate Theological Foundation+1Viktor Frankl Institute of Ireland+1
- **magistrski programi**
  - Univerza v Salzburgu, Avstrija. V sodelovanju z Društvom za logoterapijo in eksistencialno analizo ponuja magistrski program (MSc) iz eksistencialne analize. plus.ac.at
  - Prague Humanities Institute, Češka: Ponuja magistrski program iz eksistencialne psihologije s poudarkom na študiju Viktorja Frankla in logoterapije. prague-humanities-institute.com+1prague-humanities-institute.com+1
- **dodiplomski programi**
  - London School of International Business (LSIB), Združeno kraljestvo: Ponuja certifikat na dodiplomski ravni iz logoterapije (Level 4 & 5), ki se osredotoča na principe logoterapije Viktorja Frankla. London School of International Business
- **drugi programi in inštituti**
  - Viktor Frankl Institute of Logotherapy, ZDA: Ponuja izobraževalne tečaje, ki vodijo do certifikatov "Academic Associate" in "Diplomate in Logotherapy", ter organizira seminarje in delavnice. prague-humanities-institute.com+9prague-humanities-institute.com+9gpscatalog.nnu.edu+9viktorfranklinstitute.org+1viktorfranklinstitute.org+1
  - Elisabeth Lukas Archive: V izobraževanju iz logoterapije je še vedno dejavna tudi Elisabeth Lukas: https://elisabeth-lukas-archiv.de/sl/

Svetovna znanstveno-raziskovalna skupnost v logoterapiji je močno razvita in razvejana. V ameriškem kontekstu Viktor Frankl Institute for Logotherapy (VFIL) je bilo organiziranih že 24 svetovnih kongresov logoterapije (https://www.viktorfranklinstitute.org/previous-world-congresses/), v evropskem kontekstu pa s strani Viktor Frankl Institute z Dunaja že 5 bienalnih svetovnih kongresov, usmerjenih v razvojno prihodnost logoterapije.

SLOVENSKI STROKOVNI RAZVOJ

Poleg posameznih logoterapevtov skrbita za razvoj in kakovost logoterapije v Sloveniji zlasti Društvo Logos in Inštitut za logoterapijo, ki razvijata logoterapijo na dediščini nevropsihiatra dr. Viktorja Frankla, klinične psihologinje dr. Elisabeth Lukas, antropologa in filozofa dr. Antona Trstenjaka, psihiatrinje dr. Cvijete Pahljina in antropologa dr. Jožeta Ramovša. Oba pravna subjekta sta akreditirana člana zgoraj navedene mednarodne krovne organizacije. Društvo Logos je tudi aktivni član Slovenske krovne zveze za psihoterapijo (SKZP).

- **Strokovno združenje v Republiki Sloveniji**: Slovensko društvo za logoterapijo – Logos, Ameriška ulica 3, 1000 Ljubljana, www.drustvo-logos.si.

- **Nosilci izobraževanja v Republiki Sloveniji**:
  - (1992-2010): Inštitut Antona Trstenjaka, Resljeva cesta 11, 1000 Ljubljana,
  - (2010-2025): Zavod Žički Tabor za duhovno rast, Šolska ulica 3, 3215 Loče,
  - (2020-2023): Akademija Ko-dam d.o.o., Gajeva ulica 18, 1235 Radomlje,
  - (2023-danes): Inštitut za logoterapijo, Resljeva cesta 11, 1000 Ljubljana, www.logoterapija.si.

V slovenskem prostoru je bilo v zadnjih štirih desetletjih izvedenih tudi več strokovnih logoterapevtskih dogodkov z mednarodno udeležbo:

- Ramovš Jože in Inštitut Antona Trstenjaka (1992), Predavanje Viktorja Frankla v Unionski dvorani v Ljubljani.
- Ramovš Jože (ur.) (1995) Družina. Predavanje Viktorja Frankla, Elisabeth Lukas, Antona Trstenjaka, Jožeta Ramovša in drugih ter zbornik strokovnih predavanj in razprav na osrednjih strokovnih prireditvah v Sloveniji v letu družine v Cankarjevem domu v Ljubljani 25. in 26. oktobra 1994. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
- Društvo Logos (2015–2025), 1. – 10. mednarodni logoterapevtski simpozij: Družba ni zdrava, je pa ozdravljiva: https://drustvo-logos.si/strokovni-dogodki/.

Izvajanje logoterapije kot enega izmed uveljavljenih pristopov humanistične psihoterapije, zahteva visoko raven strokovne, etične in osebne integritete terapevta. Društvo Logos in Inštitut za logoterapijo skrbita, da se pri izvajanju izobraževanj upoštevajo veljavni strokovni standardi za podeljevanje in podaljševanje mednarodne in slovenske licence za psihoterapevte - logoterapevte:

- za Evropsko diplomo iz psihoterapije po merilih Evropske zveze za psihoterapijo (EAP): https://www.europsyche.org/ECP/About-ECP/ECP-Standards;
- za Slovensko diplomo iz psihoterapije po merilih SKZP;
- za logoterapijo po merilih Mednarodne zveze za logoterapijo in eksistencialno analizo na VFI: https://viktorfrankl.org/accreditationENG.html.

Etična načela niso zgolj formalnost, temveč temelj, na katerem sloni ne le zaupanje med terapevtom in sogovornikom na terapiji, ampak tudi širša strokovna verodostojnost logoterapevtskega pristopa. Ključni vidiki zagotavljanja varnosti in kakovosti vključujejo spoštovanje Etičnega kodeksa, sistematično preprečevanje škode preko delovanja častnega

razsodišča, ustrezno pravno in organizacijsko ureditev izvajanja terapije, ter natančno vodenje strokovne in podatkovne dokumentacije. Le z doslednim spoštovanjem teh okvirjev lahko logoterapija izpolnjuje svoje poslanstvo – pomoč človeku pri iskanju smisla, ob hkratni zaščiti njegovega dostojanstva in integritete.

- Statut Društva Logos:
  - https://drustvo-logos.si/wp-content/uploads/2023/02/VELJAVNI-STATUT_LOGOS_2022-potrjen_compressed.pdf
- Etični kodeks Društva Logos:
  - https://drustvo-logos.si/wp-content/uploads/2018/05/Eti%C4%8Dni-kodeks-Dru%C5%A1va-Logos-5.11.2015-zadnja.pdf
- Pravilnik o standardih edukacije, terapije in supervizije Društva Logos (Pravilnik se nahaja v arhivu Društva Logos in je na vpogled ob argumentirani vlogi prosilca. O upravičenosti vpogleda odloča Izvršilni odbor društva).
- Etične smernice Mednarodne zveze za logoterapijo in eksistencialno analizo Viktor Frankl Institute: https://viktorfrankl.org/accreditationENG.html.
- Etični kodeks SKZP:
  - https://www.skzp.si/o-skzp/eticni-kodeks-slovenske-krovne-zveze-za-psihoterapijo/
- Etični kodeks EAP:
  - https://www.europsyche.org/Resources/EAP-Documents/Statement-of-Ethical-Principles

3. Psihoterapevtski pristop ima splošno sprejet način psihoterapevtske diagnostike oziroma formulacije uporabnikovih težav ter opredelitve ciljev psihoterapevtske obravnave

Logoterapevtsko razumevanje in obravnava duševnih težav in motenj trpečega človeka (lat. *homo patiens*) je bila že od samega začetka umeščena v kategorije *Mednarodne klasifikacije bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov za statistične namene* (MKB) ter *Diagnostičnega in statističnega priročnika za merjenje duševnih motenj* (DSM). Klasična dela nevropsihiatra dr. Viktorja Frankla so prežeta z izrazoslovjem, ki zrcali takratno sodobno diagnostično poimenovanje v splošni strokovni uporabi na področju psihologije in psihiatrije. Klasična, kot tudi kasnejša logoterapevtska strokovna literatura različnih avtorjev, se je prevajala v mnoge jezike in v različnih časovnih obdobjih. To je spodbudilo proces sprotnega posodabljanja logoterapevtske terminologije in preizkušanja novih postopkov uporabnosti v različnih kliničnih ter preventivnih kontekstih.

V slovenskem prostoru sta za strokovno posodabljanje logoterapevtske terminologije ob prevodih in ponatisih logoterapevtskih del aktivno skrbela dr. Anton Trstenjak in dr. Jože Ramovš (glej spodaj bibliografsko referenco “Strokovni izrazi v logoterapiji”). V procesu izvajanja izobraževanj slovenskih logoterapevtov je za dosledno posodabljanje terminologije in prenosa le te v praktično psihoterapevtsko-logoterapevtsko obravnavo duševnih težav in motenj skrbela psihiatrinja in logoterapevtka dr. Cvijeta Pahljina.

Poleg teoretičnega umeščanja v diagnostične nomenklature pa je danes za zagotavljanje strokovne kakovosti in primerljivega izvajanja logoterapije ključnega pomena standardizacija in protokolizacija logoterapevtske prakse. Ta vključuje uporabo strokovno utemeljenih priročnikov za obravnave, strukturirana usposabljanja in obvezno supervizijo, pa tudi uvedbo standardiziranih merskih pripomočkov za spremljanje učinkov terapije. Na ta način se logoterapevtsko delo ne le profesionalizira, temveč postaja tudi bolj transparentno, evalvirano in usklajeno z mednarodnimi smernicami psihoterapevtske stroke.

Standardizirani merski pripomočki za merjenje doživljanja smiselnosti:

- Logo Test (Lukas 1971, 1986),
- Purpose-in-Life Test (PIL; Crumbaugh and Maholick 1964),
- Life-Purpose Questionnaire (LPQ; Hablas and Hutzell 1982),
- Seeking-of-Noetic Goals Test (SONG; Crumbaugh 1977),
- Meaning-in-Suffering Test (MIST; Starck 1983, 1985).

Navajamo nekaj povzemajočih člankov o standardiziranih merskih pripomočkih v logoterapiji:

- Bronk, K. C., (2016). Measuring Purpose. V: Batthyány, A. (ur.) *Logotherapy and Existential Analysis. Logotherapy and Existential Analysis: Proceedings of the Viktor Frankl Institute Vienn*a, vol 1. Springer, Cham.
- Thir, M., Batthyány, A. (2016). The State of Empirical Research on Logotherapy and Existential Analysis. V: Batthyány, A. (ur.) *Logotherapy and Existential Analysis. Logotherapy and Existential Analysis: Proceedings of the Viktor Frankl Institute Vienn*a, vol 1. Springer, Cham.

Navajamo nekatere priročnike za obravnave, usposabljanje in supervizijo:

- Batthyány, A., in Levinson, J. I. (2009). Existential Psychotherapy of Meaning: a Handbook of Logotherapy and Existential Analysis. Zeig, Tucker & Theisen, Phoenix.
- Frankl, V. E. (2004). On the theory and therapy of mental disorders: An introduction to logotherapy and existential analysis (J. DuBois, prev.). Brunner–Routledge.
- Frankl V. E. (1994/2015/2022). Zdravnik in duša. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Lukas Elisabeth (2017). Osnove logoterapije. Človeška podoba in metode. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Lukas, E., Schönfeld, H. (2020). Psychotherapie in Würde. Logotherapie konkret. Elisabeth-Lukas-Archiv gmbH, Bamberg.
- Nassif, C., Schulenberg, S.E., Hutzell, R.R. *et al.* (2010). Clinical Supervision and Logotherapy: Discovering Meaning in the Supervisory Relationship. *Journal of Contemporary Psychotherapy* 40, 21–29 https://doi.org/10.1007/s10879-009-9111-y.
- Strokovni izrazi v logoterapiji. Pripravila Ramovš Jože in Trstenjak Anton s sodelavci za izdaje Franklovih knjig Volja do smisla (1994, str. 151–169) ter Zdravnik in duša (1994, str. 293-314); dopolnjuje Ramovš: Volja do smisla (2014, str. 193–221), Zdravnik in duša

(2015, str. 363-386); Preslišani krik po smislu (2016, str. 179–2002) in E. Lukas: Osnove logoterapije (2017, str. 341-366).

4. Psihoterapevtski pristop ima način upoštevanja uporabnikovih preferenc v psihoterapevtski obravnavi in uporabnikovo kulturološko ozadje ter način vključevanja uporabnika v dialog glede psihoterapevtske obravnave

Logoterapevtska skupnost znanstveno poglablja in razvija uporabnost k smislu usmerjene psihoterapije v različnih svetovnih in regijskih kulturnih okoljih. Mednarodna zveza za logoterapijo in eksistencialno analizo Viktor Frankl Institute beleži navzočnost logoterapevtskih izobraževalnih, raziskovalnih in psihoterapevtskih zavodov v 51 državah, in sicer: Argentina, Armenija, Avstralija, Avstrija, Azerbajdžan, Brazilija, Čile, Kanada, Kitajska in Hongkong, Kazahstan, Kolumbija, Koreja, Kostarika, Hrvaška, Češka, Danska, Dominikanska republika, Ekvador, Finska, Francija, Gruzija, Nemčija, Grčija, Velika Britanija, Gvatemala, Madžarska, Iran, Irska, Izrael, Italija, Japonska, Mehika, Nizozemska, Nigerija, Peru, Poljska, Romunija, Rusija, Srbija, Slovaška, Slovenija, Južna Afrika, Španija, Švica, Turčija, Ukrajina, Urugvaj, ZDA, Uzbekistan in Venezuela. Podroben seznam vseh registriranih logoterapevtskih zavodov v posamezni navedeni državi je na voljo tukaj: https://viktorfrankl.org/institutes_wwE.html#arg.

Tovrstna kulturna pestrost in raznolikost logoterapevtske skupnosti zrcali antropološko prožnost teoretičnega okvirja logoterapije in krepi prepoznanje, da je logoterapija pri obravnavi različnih kulturno-pogojenih fenomenoloških slik duševnih motenj in človekovega trpljenja ena izmed pomembnih in smiselnih pristopov psihoterapevtske obravnave. Klinična pomembnost logoterapije se nanaša na dejansko korist za sogovornika v terapevtskem procesu, kar med drugim vključuje: zmanjšanje simptomov (depresija, anksioznost, posttravmatske reakcije); povečanje funkcionalnosti (odnosi, delo, notranja motivacija); izboljšanje doživljanja smisla in eksistencialne orientacije. Logoterapija se izkaže kot posebej pomembna med drugim na naslednjih kliničnih področjih: onkologija - pomoč pri soočanju z boleznijo in umrljivostjo; žalovanje - sprejemanje izgube in iskanje novega smisla; izgorelost - ponovno odkrivanje vrednot, razumevanje smisla lastnega bivanja ter lastne usmerjenosti; vsa življenjska obdobja, od adolescence do starosti - podpora pri iskanju identitete in življenjskega smisla.

Učinkovitost logoterapije se pogosto meri s kombinacijo kvalitativnih in kvantitativnih metod. Najbolj smiselno je:

- na začetku procesa: opraviti izhodiščne meritve (PIL, ipd.);
- med procesom: voditi refleksije, dnevniške zapise, ipd;
- na koncu procesa: ponoviti vprašalnike, narediti evalvacijo sprememb.

V kontekstu klinične pomembnosti, primerov dobrih praks in merjenja učinkovitosti logoterapevtskih obravnav je v slovenskem jeziku na voljo praktično vsa strokovna literatura klasikov logoterapije, dr. Viktorja Frankla in dr. Elisabeth Lukas, veliko pa je tudi

logoterapevtskih del slovenskih avtorjev, zlasti dr. Jožeta Ramovša in dr. Sebastjana Kristoviča. Celovit seznam logoterapevtske literature v slovenščini najdemo na tej povezavi: https://www.logoterapija.si/literatura.

Izpostavljamo naslednje vire, v katerih so prikazani primeri dobrih praks in učinkovitosti logoterapije:

- Lukas Elisabeth (2001). Tudi tvoje trpljenje ima smisel. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Lukas Elisabeth (2021). Stori prvi korak. Reševanje sporov, ustvarjanje miru. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Lukas Elisabeth (2015). Izviri, ki napajajo življenje s smislom. Ljubljana: Novi svet.
- Lukas Elisabeth (2017). Tvoje življenje je tvoja priložnost. Ljubljana: Novi svet.
- Elisabeth Lukas, Heidi Schonfeld (2016). Sinnzentrierte Psychotherapie. Die Logotherapie von Viktor E. Frankl in Theorie und Praxis. München, Wien: Profil Verlag.
- Lukas, E., Schönfeld, H. (2024). Sinnvoller Verzicht. Krisenmanagement neu gedacht. Elisabeth-Lukas-Archiv GmbH, Bamberg.
- Lukas Elisabeth in Wurzel Reinhardt (2018). Od strahu do notranjega miru. Ljubljana: Novi svet.
- Lukas Elisabeth in Wurzel Reinhardt (2021). Pandemija in duševnost. Poti do krepitve duševne odpornosti. Ljubljana: Novi svet in Inštitut Antona Trstenjaka.
- Ramovš Jože (1990). Sto domačih zdravil za dušo in telo 1. Antropohigiena. Celje: Celjska Mohorjeva družba (zlasti uvodno poglavje).
- Ramovš Jože (1994). Sto domačih zdravil za dušo in telo 2. Antropohigiena. Celje: Celjska Mohorjeva družba.

DODATNA MERILA - Publikacije v mednarodno publicirani in recenzirani strokovni oziroma znanstveni literaturi.

1. Randomizirane klinične raziskave, sistematični pregled in meta analize

- Breitbart, W., Poppito, S., Rosenfeld, B., Vickers, A. J., Li, Y., Abbey, J., ... Cassileth, B. R. (2010). Pilot randomized controlled trial of individual meaning-centered psychotherapy for patients with advanced cancer. *Journal of Clinical Oncology*, *30*(12), 1304–1309. https://ascopubs.org/doi/10.1200/JCO.2011.36.2517
- Puchol, A. A., Alandete, J. G. (2025). A systematic review on the effects of logotherapy and meaning-centered therapy on psychological and existential symptoms in women with cancer. *Supportive Care in Cancer, 33 (465).* *https://link.springer.com/article/10.1007/s00520-025-09519-1*

2. Druge kvantitativne in kvalitativne študije izidov in psihoterapevtskega procesa

- Batthyány, A., & Russo-Netzer, P. (Eds.). (2014). Meaning in positive and existential psychology. Cham: Springer.

- Batthyány, A. (2021). Logotherapy and existential analysis in the light of qualitative research. V: *Handbook of Logotherapy and Existential Analysis*. Springer.
- Wong, P. T. P. (2009). Meaning therapy: An integrative and positive existential psychotherapy. *Journal of Contemporary Psychotherapy, 40*, 85–93. https://link.springer.com/article/10.1007/s10879-009-9132-6

3. Študije primerov, ki zajemajo študije multiplih primerov, hibridnih primerov in posameznih primerov

- Batthyány, A. (Ed.). (2016). *Logotherapy and Existential Analysis: Proceedings of the Viktor Frankl Institute Vienna, Volume 1*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-29424-7
- Thompson, G. R. (2016). A meaning therapy for addictions: A case study. *Journal of Humanistic Psychology, 56*(5), 457–482. https://doi.org/10.1177/0022167815585913
- Schulenberg, S. E., Schnetzer, L. W., Winters, M. R., & Hutzell, R. R. (2010). Meaning-centered couples therapy: Logotherapy and intimate relationships. *Journal of Contemporary Psychotherapy, 40*(1), 95–102. https://doi.org/10.1007/s10879-009-9134-4
- Thompson, G. A. (2012). Meaning-centered therapy for addictions. *International Journal of Mental Health and Addiction, 10*, 428–440. https://doi.org/10.1007/s11469-011-9367-9
- Bushkin, H. (2021). Searching for meaning in chaos: Viktor Frankl's story. *Journal of Existential Psychology* (PMC)
- Golshan, A., Zargham Hajebi, M., & Sobhi Gharamaleki, G. (2020). The effect of logotherapy group training on depression, self-esteem, and intimacy attitudes in physically disabled women. *Iranian Journal of Health Psychology, 2*(1), 101–112. https://doi.org/10.30473/IJOHP.2020.52640.1077
- Rahgozar, S., & Giménez-Llort, L. (2024). Design and effectiveness of an online group logotherapy intervention on the mental health of Iranian international students during the COVID-19 pandemic. *Frontiers in Psychiatry, 15*, 1323774. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2024.1323774
- Wimberly, C. (2024). Logotherapy: Educating Students to Search for Meaning. In: McLafferty, Jr., C.L., Levinson, J. (eds) Logotherapy and Existential Analysis. Logotherapy and Existential Analysis: Proceedings of the Viktor Frankl Institute Vienna, vol 2. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-48922-8_21

4. Druge študije, kot so empirične študije, študije konceptualne, etiološke ali teoretske veljavnosti oziroma druge študije veljavnosti konstrukta, študije psihoterapevtskih mehanizmov, metod, tehnik in protokolov, študije psihoterapevtskih kompetenc ter študije s področja psihoterapevtskega odnosa

- Marco, J. H. et al. (2024). Meaning-centered psychotherapy versus cognitive behavioral therapy in cancer patients: A randomized controlled trial. *Behaviour Therapy, 55 (5)*, 1071-1083. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0005789424000418
- Breitbart, W., Rosenfeld, B., Pessin, H., et al. (2015). Meaning-centered group psychotherapy: An effective intervention for improving psychological well-being in patients with advanced cancer. *Journal of Clinical Oncology, 33*(7), 749–754. https://doi.org/10.1200/JCO.2014.57.2198

- Schulenberg, S. E., Schnetzer, L. W., & Buchanan, E. M. (2011). The Purpose in Life Test–Short Form (PIL-SF): Development and psychometric support. *Journal of Happiness Studies, 12*, 861–876. https://doi.org/10.1007/s10902-010-9231-9
- Rubio-Belmonte, C., et al. (2024). Psychometric validation of the Purpose in Life Test–Short Form (PIL-SF) in Individuals Diagnosed with Severe Mental Illness. *Healthcare, 12*(20), 2082. https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11507619/
- Steger, M. F., Frazier, P., Oishi, S., & Kaler, M. (2006). The Meaning in Life Questionnaire: Assessing the presence of and search for meaning in life. *Journal of Counseling Psychology, 53*(1), 80–93. https://doi.org/10.1037/0022-0167.53.1.80
- Marco, J. H., et al. (2023). A systematic review of the effectiveness of meaning-centered psychotherapies in depressed participants. *Clinical Psychology & Psychotherapy*. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/cpp.2936
- Szabó, K. (2025). The current status and applications of logotherapy and existential analysis: A narrative review. *Journal of Mental Health and Psychosomatics*.
- Vos, J., Craig, M., & Cooper, M. (2015). Existential therapies: A meta-analysis of their effects on psychological outcomes. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 83*(1), 115–128. https://doi.org/10.1037/a0037167
- Frankl, V. E. (1986). The concept of man in logotherapy. *Journal of Humanistic Psychology, 26*(3), 5–12
- Batthyány, A. (2016). The State of Empirical Research on Logotherapy and Existential Analysis. *Existential Analysis,* 53–74. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-29424-7_7
- Breitbart, W. (2017). Meaning-centered psychotherapy in the cancer setting: Finding meaning and hope in the face of suffering. *Oxford University Press*. https://global.oup.com/academic/product/meaning-centered-psychotherapy-9780190260950
- Menzies, R. G. (2024). Existential therapies and the extended evolutionary meta-model: Turning existential philosophy into process-based therapy. *Journal of Contextual Behavioral Science* (34) https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212144724001200?via%3Dihub
- Thomas, L. P. Meaning-Centered Psychotherapy: A Form of Psychotherapy for Patients With Cancer. *Curr Psychiatry, 16 (10)*. https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC4861219/
- Shygan, M. et. al. (2022). The effect of mobile-based logotherapy on depression, suicidal ideation, and hopelessness in patients with major depressive disorder: a mixed-methods study. *Sci Rep, 13 (1)*. https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10516998/
- Marco J. H. et al. (2023). Systematic review of the effectiveness of meaning-centered psychotherapies in depressed participants. *Clinical Psychology&Psychotherapy, 31 (1)*. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/cpp.2936
- Wong, P. T. P. (2010). Meaning therapy: An integrative and positive existential psychotherapy. *Journal of Contemporary Psychotherapy, 40*(2), 85–93. https://link.springer.com/article/10.1007/s10879-009-9132-6
- Crumbaugh, J. C. (1977). The Seeking of Noetic Goals Test (SONG): complementary scale to the Purpose in Life Test (PIL). *J Clin Psychol, 33* (3): 900-7. https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/893732/

- Melton, A. M. A., & Schulenberg, S. E. (2008). On the Measurement of Meaning: Logotherapy's Empirical Contributions to Humanistic Psychology. *The Humanistic Psychologist,* 36(1), 31–44. https://doi.org/10.1080/08873260701828870

Dodatni viri

- Fatemeh Gholami, F., et al. (2025). Exploring the psychological impact of logotherapy on hope, meaning, and perceived life expectancy in Women with Breast Cancer: A Qualitative Study. *International Journal of Cancer Management, 18 (1).* https://brieflands.com/journals/ijcm/articles/164641
- Aiello-Puchol, A., García-Alandete, J. A. (2025). A systematic review on the effects of logotherapy and meaning-centered therapy on psychological and existential symptoms in women with breast and gynecological cancer. *Support Care Cancer* 33, 465. https://doi.org/10.1007/s00520-025-09519-1
- Szabó, K. & Baji, I. (2025). The current status and applications of logotherapy and existential analysis: A narrative review. *Development in Health Sciences, 8 (2), 82-100.* *https://akjournals.com/view/journals/2066/8/2/article-p82.xml*
- Schulenberg, S. E., Hutzell, R. R., Nassif, C., & Rogina, E. (2008). Logotherapy for clinical practice. *Journal of Clinical Psychology, 64*(8), 1089–1100. https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22122533/
- Viktor Frankl Institute Of Logotherapy (VFIL), https://www.viktorfranklinstitute.org/personnel/jay-levinson/
- Moskovski inštitut za psihoanalizo in logoterapijo https://logotherapy.life/

Informacije:
Društvo Logos, Ameriška ulica 3, 1000 Ljubljana
info@drustvo-logos.si; www.drustvo-logos.si; 040731115